

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgs

Nacionālā bagātība

Laba auglība

Elegants

Nosvērts

Pajūgu braukšanai

Darbam aizjūgā

Unikāla asinība un tips

Amatieru sportam

Pielāgojies videi

Ar labu veselību

Kultūrvēsturiska vērtība

Laba barības izmantošana

Reitterapijai

Sporta zirgu atražošanai

Bērnu sportam

Tūrismam

Labdabīgs

Universāls

Spēcīgs skelets

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgs – kas viņš ir?

Smagie siltasiņi

Vēsturiskie
modernā siltasiņu
zirga priekšteči

Saglabāts
vēsturiskais,
universālais zirga tips

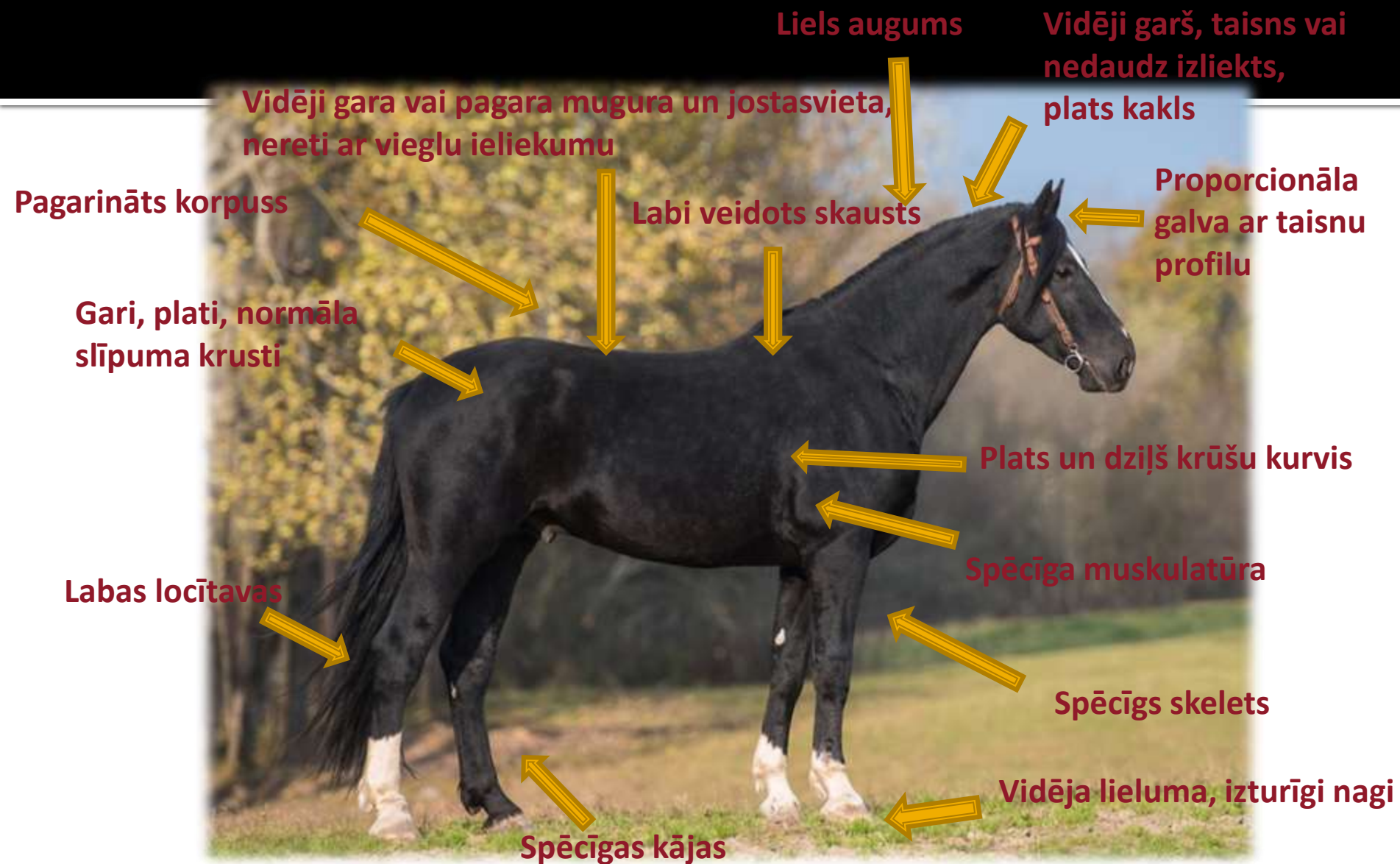
Tuvāk vai
tālāk
radniecīgas
ciltsgrāmatas

Mūsdienās kā
ģimenei
piemērots,
labdabīgs zirgs

Smagie siltasiņi

- Sachsen-Thüringen Schweres warmbut
- Alt-Württemberger
- Silesian
- Ostfriesen
- Alt-Oldenburger
- Groningen
- Rottaler (Bavārijas smagais siltasinis)
- Gelderlander

Eksterjers

Latvijas zirgu šķirnes braucamā tipa raksturojums

Kustības

- Ritmiski 4-taktu soļi, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu.
- Ritmiski 2-taktu rikši, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu.
- Ritmiski 3-taktu lēkši, aktīva kāju darbība, plaši, elastīgi un ar impulsu.
- Korekta gaitu precizitāte (bez novirzēm no taisnvirziena), ar tvērienu un plašu kustību amplitūdu.

Lēkšanas spēja

- Ķermenis veido arku, ar spēcīgu atspērienu, paceltām un salocītām priekškājām un pakaļkājām. Koordinēts, elastīgs, drošs lēciens.

Temperaments. Nosvērts, labdabīgs un vērsts uz sadarbību ar cilvēku.

Krāsa. Dūkana, bēra, retāk ruda. Nevēlama ir sirma krāsa.

Braucamā tipa zirgu izlases kritēriji

Izcelšanās

Augstāk vērtējami ērzeļi, kuri pieder pie šķirnes vecajām ģenealoģiskajām līnijām un radniecīgajām grupām:

- Ammona Old7,
- Gaida Lb574,
- Kru – Kru Old56,
- Markgrāfa Old77,
- Siego Old66,
- Spēkoņa Lsb100,
- Redžinalda Lb320
- Flagmaņa Lb703.

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

- Braucamā tipa **zirgam jābūt izteiktam sava tipa pārstāvim.**
- Latvijas zirgu šķirnes braucamajā tipā ieskaita zirgus, kuri cēlušies no Latvijas un tai radniecīgām šķirnēm.

Vismaz
50 % LS
asinība

Tēvs			
		OLD, SW, HN, HL	
		Max25%	
Māte		OLD, SW, HN, HL	
		XX, TR max12,5%	
1.paaudze	2.paaudze	3.paaudze	4.paaudze

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

- Priekšteču izcelšanos apstiprina ieraksti Valsts ciltsgrāmatā ar ciltsmarku L, Lb, Lbk, Lsb, Lk, Lvb, Lsbk, LS, kur priekštečos (četrās paaudzēs) **nedrīkst parādīties Dāņu siltasiņu, Nīderlandes siltasiņu un Zviedru siltasiņu šķirnes zirgi, kā arī neradniecisko šķirņu īpatņi – attiecināms uz zirgiem, kuri tiek iekļauti ģenētisko resursu programmā, sākot 2016.gadu.**
- Atsevišķos gadījumos, ja zirgs pēc fenotipa atbilst braucamajam tipam, ir ar ciltsdarba organizācijas lēmumu pieļaujams, ka ceturtajā paaudzē ir mazāk kā 50 % LS asinības.

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

Izcelsme - šķirnības noteikšana. Tips.

Selekcija zirgkopībā

- Paaudžu maiņas laikā zirgu šķirnes vai šķirnes daļas īpašību pakāpeniska pārveidošana atbilstoši cilvēka vajadzībām
- Skaidrs priekšstats par vēlamām un konkrētajos apstākļos iespējamām nākamo zirgu paaudžu īpašībām
- Selekcijas teorētiskā bāze - iedzimtības un mainības objektīvās likumsakarības un šo likumsakarību prasmīga izmantošana

Kvalitatīvi un kvantitatīvi

Kvantitatīvo pazīmju attīstība ir atkarīga no daudziem iedzimtības un ārējās vides faktoriem
→ iedzimšanas un izlases prognozēšana ir apgrūtināta

Fenotipiskā mainība un iedzimstamība

- Populācijas īpatņi no saviem vecākiem ir saņēmuši dažādu gēnu kopumu, tātad tie ir ģenētiski atšķirīgi

Fenotipiskā mainība

Selekcija zirgkopībā

- Zirgam raksturīgs neliels vairošanās līmenis un ilga paaudžu maiņa
- Neizdevīgā audzēšanas struktūra (nelieli ganāmpulki)
- Sarežģīta audzēšanai nepieciešamo pazīmju definēšana
- Sarežģīts pazīmju pārmantošanas mehānisms
- Braucamā tipa zirgiem - izlasa vaislai lielāko daļu no paaudzes, **selekcijas intensitāte ir ļoti zema**

Audzēšanas mērķi

- Noteikti katras šķirnes selekcijas programmā
- Atšķiras pat tuvi radniecīgām šķirnēm
- Subjektīvs definējums
- Ietvert var arī uzvedību, veselību, dzīves ilgumu un auglību
- Visiem zirgiem vēlama labdabīga attieksme pret cilvēku un vēlme darboties

Saimniecības audzēšanas mērķi

- Vaislai? Izmantošanai pašu saimniecībā?
Tirgum? Eksportam?
- Labas darbaspējas (gaitas? lec? piemērots draivingam?)
- Līdzsvarots nervu darbības tips, labdabīgums, nosvērtība (bērnu apmācībai? reitterapijai? tūrismam? darbam?)

Audzēšanas mērķi

- Pirmais iespaids, elegance
- Eksterjera kvalitāte – laba virsējā līnija, krūšu platums un dziļums, stāvotnes, pirkstu vērsums, nagu stāvoklis, gaitu precizitāte

Ģenealoģiskās līnijas

- Ģenealoģiskā līnija – dzīvnieku grupa, kas cēlusies no kopēja izcila vīriešu dzimuma priekšteča – līnijas dibinātāja un kas savu kvalitāti spēj nodot pēcnācējiem

vientipiskums

spēja nodot tipu
un kvalitāti

progresīva

līnijas turpinātajam -
ciltstēva īpašības

Vēsturiskās ģenealoģiskās līnijas

- Vēsturiska interese
- Veids kā saglabāt ģenētisko mantojumu, kuru līdz mūsdienām nes braucamā tipa zirgi
- Nevienveidīgas, nosacīti vientipiskas
- Nekalpo kvalitātes uzturēšanai pēc zootehniskiem principiem (paaudžu skaits!)
- Informatīva, izglītojoša nozīme

Ammona Old 7 līnija

■ Amulets LS1788

■ Abats LS1777

Ammona Old7 līnija

- Atoss LS1858

Gaida Lb574 radniecīgā grupa

■ Gaiziņš LS1729

■ Gabriels LS1623

Kru Kru Old56 līnija

- Kingstons LS17772

Markgrāfa OLD77 līnija

■ Musturs

Miljons L874

Andis Lb312

Siego Old66 līnija

- Starts L1820

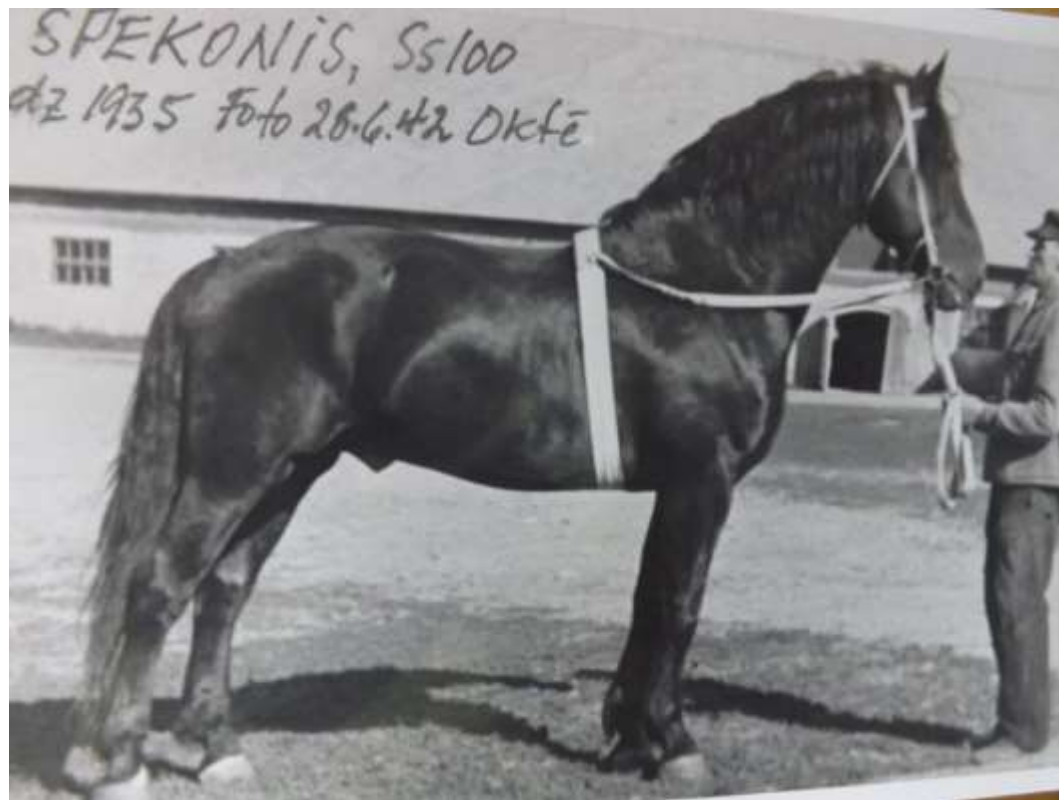

Spēkoņa Lsb100 līnija

- 12 turpinātāji

3 zari:

- A. Strādnieka Lb675
- B. Sudraba Lb273
- C. Sēja Lb443

Spēkoņa Lsb100 līnija

A zars

- Sultāns LS1591

Strādnieks Lb675

- Sulainis LS1784

Spēkoņa Lsb100 līnija

A zars

■ Santoss LS1792

Strādnieks Lb675

■ Sīrijs LS1747

Spēkoņa Lsb100 līnija

A zars

- Simmons LS1749

Strādnieks Lb675

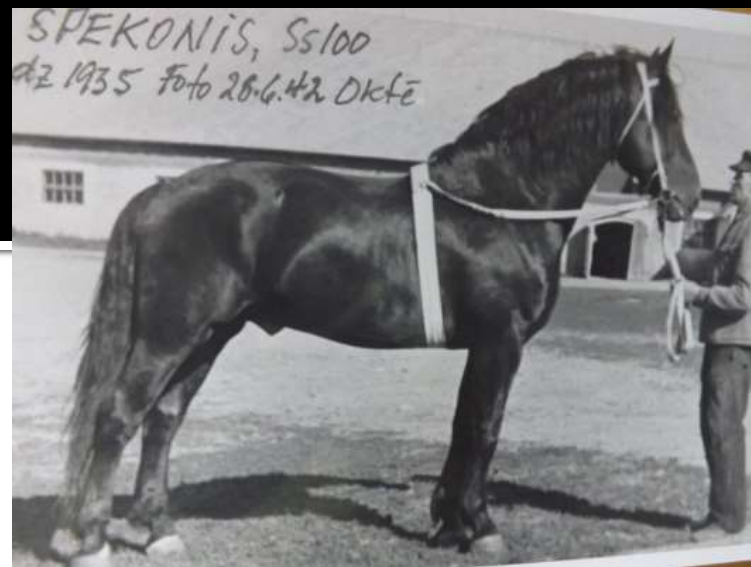
- Simbols (Tornado) LS1746

Spēkoņa Lsb100 līnija

B zars, Sudrabs Lb273

■ Sidrabs LS1780

■ Siluets LS1860

Spēkoņa Lsb100 līnija

B zars, Sudrabs Lb273

■ Samts

Sagapo LS1728

Spēkoņa Lsb100 līnija

C zars

Domino LS1838

Sēlis Lb443

Redžinalda Lb320 radniecīgā grupa

- Sapards LS1794

Flagmaņa Lb703 radniecīgā grupa

- Fejs LS1662

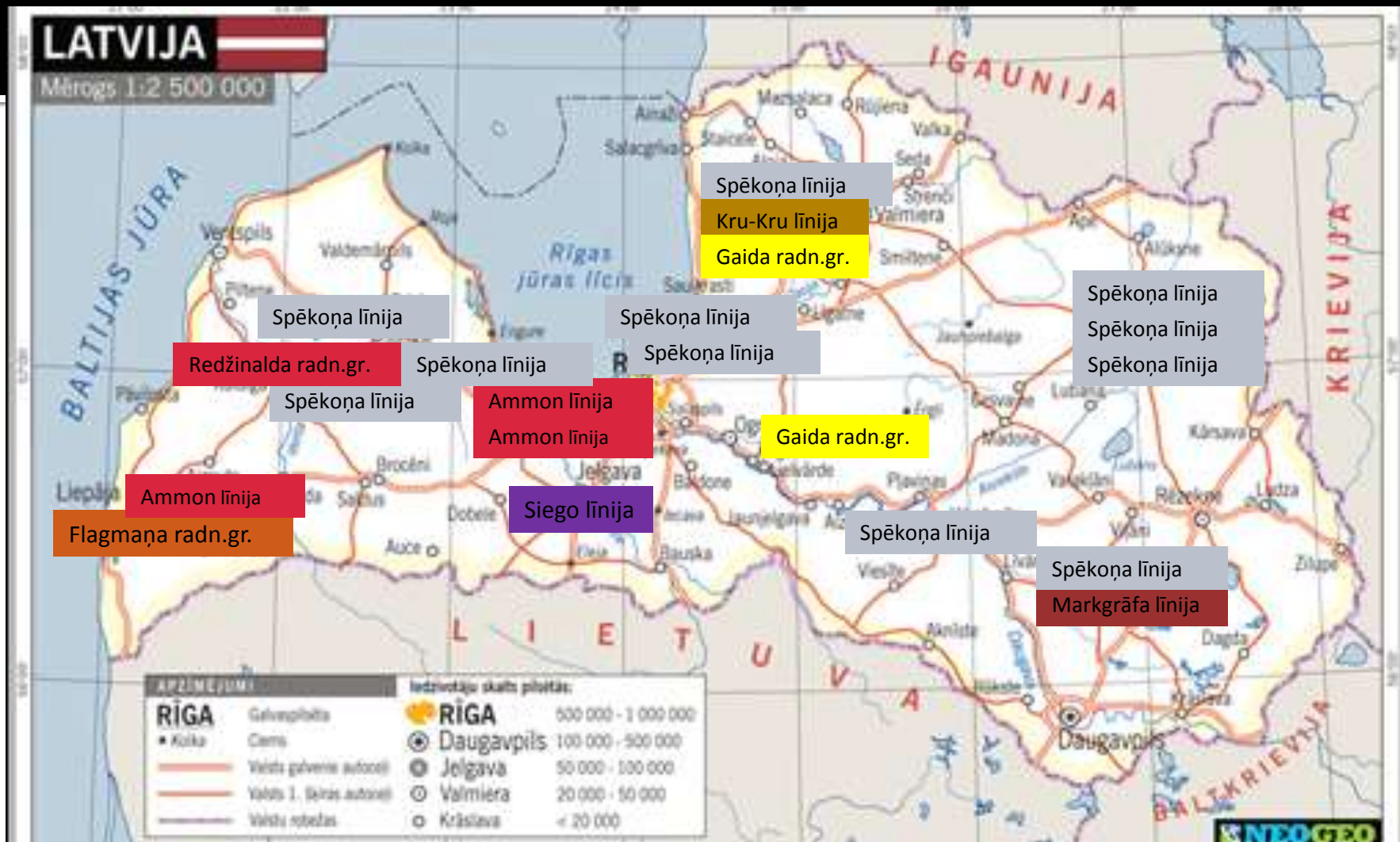
Fināls L891

LATVIJA

Mērogs 1:2 500 000

APZĪMĒJUMI		Iedzīvotāju skaits pilsētās:	
RĪGA	Galvaspilsēta	RĪGA	500 000 - 1 000 000
• Kolka	Ciema	☉ Daugavpils	100 000 - 500 000
— Valsts galvenie autoceļi		☉ Jelgava	50 000 - 100 000
— Valsts 1. šķiras autoceļi		☉ Valmiera	20 000 - 50 000
— Valsts robežas		○ Krāslava	< 20 000

NEOGEO

Kas svarīgāks – ķēve vai ērzelis?

- Labs ērzelis pirmām kārtām jāuzskata par aizsākumu kvalitatīva ķēvju sastāva veidošanai
- Ķēve kumeļam dod pusi gēnu un nodrošina virkni svarīgu faktoru kumeļa attīstībai kopš tā ieņemšanas brīža
- Daudzu izzudušo līniju ģenētisko informāciju nes ķēvju ģimenes

Aktīva vaislas ķēvju kodola veidošana

Ganāmpulka atjaunošana notiek, izmantojot vērtīgāko vaislas ķēvju meitas, kuras:

- atbilst visiem šķirnes standartiem
- izceļas ar labu eksterjeru
- Izceļas ar labām darbaspējām
- ir auglīgas

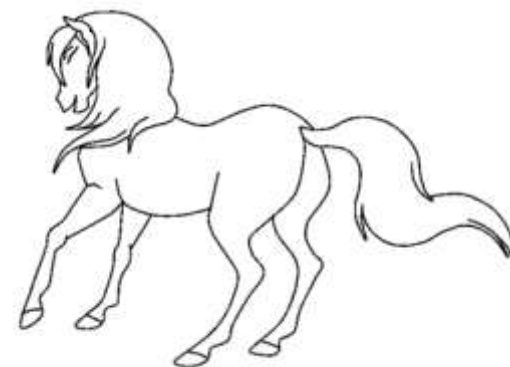
Vaislai **nav atstājamas** ķēvītes no vaislas ķēvēm, kas parādījušās sliktus auglības rādītājus – aborti, zemi apaugļošanās rādītāji, nedzīvi dzimuši kumeli, neapmierinošs pienīgums

Ķēvju ģimenes

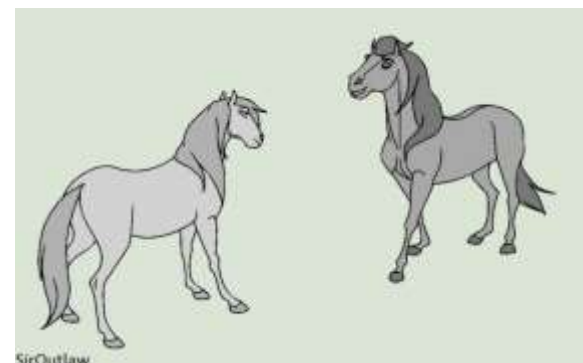
- Mērķis – vientipiskums, kvalitātes nodošana
- Vēsturiskās ģimenes – nevientipiska dzīvnieku grupa
- Audzētavu ģimenes
- Labākā vaislas ķēve un viņas labākās meitas

Izlase un atlase

Izlase – vaislai paredzēto dzīvnieku, kuriem piemīt vēlamās selekcionējamās īpašības, izvēle no visiem populācijas dzīvniekiem

Atlase - pāru kombinācijas izvēle

Izlase

Izlasi veic:

- Populācijai kopumā (balstoties uz vērtēšanas rezultātiem, pēc vēlamajām pazīmēm, piemēram, skausta augstuma, konstitūcijas, tipa, darbaspējām u.c.)
- Individuāli

Individuālā izlase

- Pēc vienas pazīmes, piemēram, neņemot vērā citas – izmērus, tipu u.c.
- Pēc vairākām pazīmēm, brāķējot dzīvniekus, ja viena no pazīmēm neatbilst vēlamai

Izlase pēc izcelšanās

- Genealoģisko grupu veidošana
- Pēc izcelšanās viendabīgas vaislas ķēves atvieglo izlasi un padara to efektīvāku
- Ir svarīgi, lai vaislas dzīvnieka ciltsrakstos pēdējās 2-4 paaudzēs priekšteči būtu augstas kvalitātes, ar pareizi izvēlētu pāru atlasī

Izlase pēc eksterjera

- Galvenais mērķis – saglabāt un attīstīt šķirnes vēlamās pazīmes
- Zirgi ar būtiskiem eksterjera trūkumiem jābrāķē
- Latvijas šķirnē liela uzmanība pievēršama kāju kvalitātei, stāvotnei

Atlasi veic atbilstoši izvirzītajam ciltsdarba mērķim:

- Mātes nepilnību novēršana vai īpašību uzlabošana tās pēcnācējam
- Abu vecāku derīgo īpašību apvienošana un nostiprināšana pēcnācējā

Atlase

Veicot pāru atlasi jāievēro:

- „Trūkums nelabo trūkumu”
- Vaislas ķēvei, piemēram, ar eksterjera trūkumiem kājām jāizvēlas vaislinieks ar nevainojamu kāju vērtējumu
- Jo vairāk informācijas par ķēvi un ērzeli audzētājam pieejams, jo drošāk var prognozēt sagaidāmo rezultātu

Kuru vaislinieku?

Audzēšanas mērķis?

Saglabājamās īpašības?

Uzlabojamās īpašības?

Tēvs

Mātes tēvs

Darba grupu jautājumi

1. Kādu fenotipu audzēsim tips?
vēsturiskais fenotips? moderns, elegants
tips? tādas darbaspējas svarīgākās?
2. Kā izvēlēties vaislas ērzeli? ģenētiskā
izcelsme? fenotips atbilst audzēšanas
mērķim? pieejamība? atbilst konkrētam
pārojumam?
3. Kā popularizēt LSB?